

KLÍČOVÉ TÉMA¹ Článek 7 Mezinárodní trestné činy

(Naposledy aktualizováno: 31/08/2023)

Úvod

I když Soud není povolán k tomu, aby rozhodoval o individuální trestní odpovědnosti stěžovatele, čl. 7 odst. 1 vyžaduje, aby Soud zkoumal, zda zároveň existoval právní základ pro odsouzení stěžovatele a uložení trestu; zejména se musí ujistit, že výsledek, ke kterému dospěly příslušné vnitrostátní soudy, byl slučitelný s článkem 7 Úmluvy (*Vasiliauskas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 161). Pokud se odsouzení zakládá na trestném činu podle mezinárodního práva (např. genocida, zločiny proti lidskosti, válečné zločiny), je Soud v této souvislosti povinen posoudit, zda činy spáchané stěžovatelem představovaly tento konkrétní trestný čin podle mezinárodního práva v době, kdy byly spáchány. Jeho úkolem přitom není autoritativně stanovit definici nebo význam konkrétního trestného činu podle mezinárodního práva.

Obecné zásady vyplývající ze současné judikatury vztahující se na odsouzení za mezinárodní trestné činy vnitrostátními soudy

- Úkol Soudu podle čl. 7 odst. 1 je dvojitý: v první řadě zkoumat, zda s ohledem na právní stav v době, kdy se stěžovatel dopustil skutků, existoval dostatečně jasný právní základ pro odsouzení stěžovatele za mezinárodní zločiny, a za druhé musí zkoumat, zda mezinárodní zločiny, za něž byl odsouzen, byly v zákoně definovány dostatečně přístupně a předvídatelně, aby stěžovatel mohl v té době vědět, jaké jednání a opomenutí jej činí trestně odpovědným za tyto zločiny, a mohl tomu přizpůsobit své chování (*Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 187; *Vasiliauskas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 162).
- Úkolem Soudu v těchto typech případů je přezkoumat, zda výsledek, k němuž dospěly příslušné vnitrostátní soudy, byl slučitelný s článkem 7 Úmluvy, a to i v případě, že mezi právním přístupem a odůvodněním tohoto Soudu a příslušnými vnitrostátními rozhodnutími existovaly rozdíly (*Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 198).
- Pokud bylo odsouzení založeno na **vnitrostátních ustanoveních, která zahrnují/definují mezinárodní zločin a která nebyla v době spáchání skutků účinná**, jednalo by se o porušení článku 7 Úmluvy (zásada zákazu retroaktivity trestního práva), pokud nelze prokázat, že odsouzení bylo založeno na mezinárodním právu účinném v rozhodné době (*Vasiliauskas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 166; *Šimšić proti Bosně a Hercegovině* (rozhodnutí), 2012).

¹ Vypracováno kanceláří Soudu. Pro Soud není závazné.

Původní text je použit se souhlasem Rady Evropy (Sekce pro vztahy s veřejností a publikací) a Evropského soudu pro lidská práva (Oddělení správy znalostí). Tento překlad byl zveřejněn na základě dohody s Radou Evropy a Evropským soudem pro lidská práva a je výhradní odpovědností Ministerstva spravedlnosti České republiky.

Pokud se odsouzení zakládalo na vnitrostátních ustanoveních, která byla účinná v rozhodné době, a tudíž nebyla použita se zpětnou účinností, může být Soud přesto povinen přezkoumat odsouzení z hlediska zásad mezinárodního práva, zejména pokud vnitrostátní soudy použily argumenty založené na těchto zásadách (*K.-H.W. proti Německu* [velký senát], 2001, § 50 a § 92-93, týkající se pravidel mezinárodního práva na ochranu lidských práv; *Jorgic proti Německu*, 2007, § 109–114, týkající se definice genocidy).

- Vnitrostátní předpisy mohou obsahovat širší definici mezinárodního zločinu, než je definice podle mezinárodního práva, tuto širší definici však nemohou vnitrostátní soudy uplatňovat zpětně (viz například *Vasiliasukas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 181 a § 184, týkající se litevské rozšířené definice genocidy vztahující se na „politické skupiny“; viz též *Drélingas proti Litvě*, 2019, § 107). Pokud v rozhodné době existovaly různé možné výklady mezinárodního zločinu, není široký výklad, kterým se řídily vnitrostátní soudy, v rozporu s článkem 7, pokud je v souladu s podstatou daného zločinu a pokud se stěžovatel nemohl v rozhodné době dovolávat užšího vymezení jinými orgány (*Jorgic proti Německu*, 2007, § 109–114, v němž byl stěžovatel první osobou, která byla odsouzena za genocidu podle ustanovení trestního zákoníku, přičemž výklad zločinu genocidy německými soudy byl širší než výklad, který následně zaujal Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii a Mezinárodní soudní dvůr).
- Zásada, že článek 7 nelze vykládat tak, že zakazuje postupné upřesňování pravidel trestní odpovědnosti prostřednictvím soudního výkladu jednotlivých případů, pokud je výsledný vývoj v souladu se skutkovou podstatou trestného činu a lze jej rozumně předvídat, platí stejně pro vývoj vnitrostátních právních předpisů i pro vývoj mezinárodního práva (*Milanković proti Chorvatsku*, 2022, § 59–60).
- K tomu, aby Soud určil, zda pro odsouzení stěžovatele existoval **dostatečně jasný právní základ podle mezinárodního práva**, je povinen přezkoumat stav mezinárodního práva účinného v rozhodné době, včetně **práva vyplývajícího ze smluv** (viz Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966 ve věci *Streletz, Kessler a Krenz proti Německu* [velký senát], 2001, § 90–105; Úmluva o zabránění a trestání zločinu genocidia z roku 1948 ve věci *Vasiliasukas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 170; *Drélingas proti Litvě*, 2019, § 103 a § 108) a/nebo **mezinárodního obyčejového práva** (viz definice zločinů proti lidskosti z roku 1956 ve věci *Korbely proti Maďarsku* [velký senát], 2008, § 78–85; definice genocidy podle mezinárodního obyčejového práva z roku 1953 ve věci *Vasiliasukas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 171–175; definice válečných zločinů podle zákonů a zvyklostí války z roku 1944 ve věci *Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 205–227; zákaz použití yperitu v mezinárodních konfliktech podle mezinárodního obyčejového práva ve věci *Van Anraat proti Nizozemsku* (rozhodnutí), 2010, § 86–92) a existence odpovědnosti velitele za válečné zločiny ve vnitřním ozbrojeném konfliktu z roku 1991 ve věci *Milanković proti Chorvatsku*, 2022, § 52–66).
- Pokud jde o **dostupnost** právního základu pro odsouzení, může být Soud požádán, aby ověřil, zda byla přijata a podepsána konkrétní mezinárodní smlouva (Úmluva o zabránění a trestání zločinu genocidia z roku 1948 ve věci *Vasiliasukas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 167–168, kde skutky předcházely ratifikaci smlouvy ze strany SSSR) nebo zda se tato smlouva stala součástí vnitrostátního práva a vyšla v úředním dokumentu (viz například Ženevské úmluvy z roku 1949 ve věci *Korbely proti Maďarsku* [velký senát], 2008, § 74–75; viz však úvaha o dostupnosti a předvídatelnosti definice válečných zločinů s ohledem na mezinárodní právo a válečné zvyklosti - která se neobjevila v žádném úředním dokumentu - *Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 234–239 a § 244); a *Milanković proti Chorvatsku*, 2022, § 62–63).
- Při zkoumání **předvídatelnosti** právního základu/odsouzení Soud přihlíží k obsahu dotčeného nástroje, oblasti, pro kterou je určen, a počtu a postavení osob, jimž je určen. V souvislosti

s postavením odsouzených osob Soud například přihlédl ke zvláštnímu postavení politiků zastávajících vysoké funkce ve státním aparátu Německé demokratické republiky (NDR) (*Streletz, Kessler a Krenz proti Německu* [velký senát], 2001, § 78), velícího důstojníka sovětské armády za druhé světové války (*Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 211, § 223 a § 235–239), nebo policejního velitele s vojenským vzděláním v Chorvatsku na počátku 90. let 20. století (*Milanković proti Chorvatsku*, 2022, § 64–66). Pokud jde o individuální trestní odpovědnost vojáků, Soud konstatoval, že vojáci nemohou prokazovat naprostou a slepou poslušnost rozkazům, které zcela zjevně porušují nejen vnitrostátní právní předpisy, ale i mezinárodně uznávaná lidská práva (*K.-H.W. proti Německu* [velký senát], 2001, § 75, týkající se pohraničnicka NDR jednajícího na rozkaz svých nadřízených důstojníků a *Drelingas proti Litvě*, 2019, § 99 týkající se důstojníka KGB, který si musel být jasně vědom důsledků zajetí dvou příslušníků partyzánského odboje, z nichž jeden byl popraven / odsouzen k trestu smrti a druhý deportován). V případě změny státní svrchovanosti nad určitým územím nebo **změny politického režimu** na území státu Soud rozhodl, že je legitimní, aby právní stát zahájil trestní stíhání proti osobám, které se dopustily trestných činů za předchozího režimu; stejně tak nelze soudům takového státu, které nahradily soudy existující dříve, vytýkat, že uplatňují a vykládají právní předpisy účinné v rozhodné době s ohledem na zásady, jimiž se řídí právní stát (*Streletz, Kessler a Krenz proti Německu* [velký senát], 2001, § 79–83; *Vasiliauskas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 159).

- Zásada zákonnosti vyžaduje, aby nejen trestné činy, ale i **tresty** byly jasně vymezeny zákonem. Pokud jde o tresty za mezinárodní zločiny, Soud například uvedl, že pokud mezinárodní právo nestanoví dostatečně jasně sankce za válečné zločiny, může vnitrostátní soud poté, co shledá obviněného vinným, stanovit trest na základě vnitrostátního trestního práva (*Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 212). Při uplatňování vnitrostátních právních předpisů o ukládání trestů je však třeba dodržovat zásadu zákazu retroaktivity trestů stanovenou v čl. 7 odst. 1 (viz např. *Maktouf a Damjanović proti Bosně a Hercegovině* [velký senát], 2013, § 68–75, v němž Soud odmítl argument vlády, že by toto pravidlo mělo být zrušeno na základě povinnosti trestat válečné zločiny podle mezinárodního humanitárního práva).
- Pokud jde o otázku promlčení mezinárodních trestných činů, za které byl stěžovatel stíhán a odsouzen, Soud rozhodl, že o příslušné **promlčecí době** je třeba rozhodnout s ohledem na příslušné mezinárodní právo účinné v rozhodné době, pokud neexistují příslušné vnitrostátní právní předpisy (*Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 228–233, v němž Soud konstatoval, že příslušné mezinárodní právo účinné v rozhodné době nestanovilo žádnou promlčecí dobu pro válečné zločiny, a proto rozhodl, že stíhání stěžovatele nemohlo být nikdy promlčeno; viz též *Kolk a Kislyiy proti Estonsku* (rozhodnutí), 2006 a *Penart proti Estonsku* (rozhodnutí), 2006, v němž Soud rozhodl, že se zločiny proti lidskosti podle mezinárodního práva nepromlčují).
- Odsouzení za mezinárodní zločiny vnitrostátními soudy daného státu se může týkat skutků, které dotyčná osoba spáchala v jiném státě (*Jorgic proti Německu*, 2007 a *Van Anraat proti Nizozemsku* (rozhodnutí), 2010). Zásada extrateritoriality nebo **univerzality** vnitrostátních soudů určitého státu nespadá do působnosti článku 7 (*Ould Dah proti Francii* (rozhodnutí), 2009), ale do působnosti práva na soud zřízený zákonem, jak je zakotveno v čl. 6 odst. 1 a čl. 5 odst. 1 písm. a) Úmluvy („zákonné uvěznění po odsouzení příslušným soudem“) (*Jorgic proti Německu*, 2007, § 64–72, týkající se odsouzení za genocidu spáchanou v Bosně a Hercegovině). Pokud však vnitrostátní soudy určitého státu odsoudí osobu na základě zásady univerzality, může být použití vnitrostátních právních předpisů na úkor práva státu, v němž byly skutky spáchány, přezkoumáno podle článku 7 (*Ould Dah proti Francii* (rozhodnutí), 2009, případ týkající se odsouzení mauretánského důstojníka francouzskými soudy za mučení a krutosti spáchané v Mauretánii, kdy Soud rozhodl, že použití francouzského trestního práva

na úkor mauretánského zákona o amnestii není neslučitelné se zásadou zákonnosti).

- A konečně, Soud objasnil, že čl. 7 odst. 1 lze považovat za článek obsahující obecné pravidlo zákazu retroaktivity a že **čl. 7 odst. 2** („jednání nebo opomenutí, které ... bylo trestné podle obecných právních zásad uznávaných civilizovanými národy“) je pouze souvisejícím upřesněním části tohoto pravidla týkající se odpovědnosti, aby bylo zajištěno, že po druhé světové válce nebudou pochybnosti o platnosti stíhání zločinů spáchaných během této války (*Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 186; *Maktouf a Damjanović proti Bosně a Hercegovině* [velký senát], 2013, § 72). Pokud tedy bylo odsouzení odůvodněno podle čl. 7 odst. 1, neboť skutky naplňovaly skutkovou podstatu trestného činu podle mezinárodního práva, není nutné, aby Soud zkoumal i to, zda bylo toto odsouzení odůvodněno podle čl. 7 odst. 2 (*Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 244–246). A pokud odsouzení nebylo odůvodněno podle čl. 7 odst. 1 a týkalo se skutků spáchaných po druhé světové válce, nelze jako alternativní odůvodnění použít čl. 7 odst. 2 (*Vasiliauskas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 187–190).

Významné příklady

Genocida:

- *Vasiliauskas proti Litvě* [velký senát], 2015 - odsouzení za genocidu litevských partyzánů (účast na zabíjení osob patřících k politické skupině) spáchanou v roce 1953;
- *Jorgic proti Německu*, 2007 - odsouzení za genocidu (zabití a způsobení těžké újmy na zdraví příslušníkům chráněné skupiny s úmyslem tuto skupinu vyhladit) spáchanou v Bosně a Hercegovině v roce 1992;
- *Drélingas proti Litvě*, 2019 - odsouzení za genocidu litevských partyzánů (účast na operaci, při níž byly zajaty osoby patřící k významné části chráněné národnostní a etnické skupiny) spáchanou v roce 1956.

Zločiny proti lidskosti:

- *Papon proti Francii (č. 2)* (rozhodnutí), 2001 - odsouzení za zločiny proti lidskosti (pomoc při nezákonném zatýkání a omezování osobní svobody deportovaných Židů) spáchané v letech 1942 a 1944;
- *Kolk a Kislyiy proti Estonsku* (rozhodnutí), 2006 a *Penart proti Estonsku* (rozhodnutí), 2006 - odsouzení za zločiny proti lidskosti (deportace civilního obyvatelstva/organizování zabíjení civilistů) spáchané v letech 1949 a 1953-1954;
- *Korbely proti Maďarsku* [velký senát], 2008 - odsouzení za zločiny proti lidskosti (mnohonásobné zabití civilistů a nebojujících osob chráněných společným článkem 3 Ženevských úmluv) spáchané v roce 1956;
- *Šimšić proti Bosně a Hercegovině* (rozhodnutí), 2012 - odsouzení za zločiny proti lidskosti (pronásledování) spáchané v roce 1992.

Válečné zločiny:

- *Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010 - odsouzení za válečné zločiny (špatné zacházení, zranění a zabití příslušníků ozbrojených sil nebo civilistů, kteří se účastnili bojových akcí; upálení těhotné ženy; zákeřné zranění a zabití: útoky na nebráněné lokality) spáchané v roce 1944;
- *Maktouf a Damjanović proti Bosně a Hercegovině* [velký senát], 2013 - odsouzení za válečné

zločiny (braní rukojmí, mučení) spáchané během války v letech 1992-1995;

- *Milanković proti Chorvatsku*, 2022 - odsouzení za válečné zločiny spáchané na území Chorvatska na počátku 90. let 20. století proti srbskému civilnímu obyvatelstvu a válečnému zajatci z důvodu odpovědnosti velitele.

Ostatní trestné činy vyplývající z mezinárodněprávních povinností:

- *Van Anraat proti Nizozemsku* (prosinec), 2010 - odsouzení za pomoc při porušování zákonů a válečných zvyklostí v souvislosti s plynovými útoky na kurdské obyvatelstvo v severním Iráku a na území Íránu v letech 1980-1988 (dodávky chemických látek a materiálů Irácké republice);
- *Ould Dah proti Francii* (rozhodnutí), 2009 - odsouzení za úmyslné mučení některých osob a krutosti vůči nim v Mauretánii v letech 1990-1991.

Shrnutí obecných zásad

- *Streletz, Kessler a Krenz proti Německu* [velký senát], 2001, § 49–50, § 81-83;
- *Korbely proti Maďarsku* [velký senát], 2008, § 69–73;
- *Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], 2010, § 185–187, § 198, § 235–236 a § 241;
- *Maktouf a Damjanović proti Bosně a Hercegovině* [velký senát], 2013, § 66, § 72 a § 75;
- *Vasiliauskas proti Litvě* [velký senát], 2015, § 153–161, § 188–189.

Související (ale odlišná) témata podle ostatních článků Úmluvy

- Mezinárodní trestné činy a procesní povinnosti podle článku 2 Úmluvy: *Janowiec a ostatní proti Rusku* [velký senát], 2013, § 149–151 (nepromlčitelnost závažných trestných činů podle mezinárodního práva a pravomoc Soudu *ratione temporis*); *Varnava a ostatní proti Turecku* [velký senát], 2009, § 147-149, § 162-166 (procesní povinnost vyšetřovat nucená zmizení, pravomoc Soudu *ratione temporis* a pravidlo šesti měsíců); *Palić proti Bosně a Hercegovině*, 2011, § 63–71 (procesní povinnost vyšetřovat nucená zmizení a úmrtí); *Gruzie proti Rusku (II)* [velký senát], 2021, § 323–337 (procesní povinnost vyšetřovat události, k nimž došlo po zastavení nepřátelských aktů, ale i ty, k nimž došlo během aktivních nepřátelských aktů v souvislosti s mezinárodním ozbrojeným konfliktem mimo území státu s ohledem na závažnost údajně spáchaných zločinů - válečných zločinů); *Hanan proti Německu* [velký senát], 2021, § 135–142, § 198–236 (procesní povinnost vyšetřovat úmrtí civilistů, k nimž došlo v extrateritoriálním ozbrojeném konfliktu, a související povinnost podle mezinárodního humanitárního práva vyšetřovat potenciální válečné zločiny).
- „Správní praxe“ v rozporu s Úmluvou v rámci mezinárodního ozbrojeného konfliktu a po ukončení aktivních nepřátelských aktů: *Gruzie proti Rusku (II)* [velký senát], 2021, § 213–222, § 242–256, § 272–281 a § 296–301 („správní praxe“ v rozporu s články 2, 3, 8 a článkem 1 Protokolu č. 1, pokud jde o zabíjení civilistů, vypalování a plenění domů a z toho vyplývající nelidské a ponižující zacházení; v rozporu s články 3 a 5, pokud jde o podmínky zadržování civilistů a zacházení s nimi; v rozporu s článkem 3, pokud jde o mučení válečných zajatců; a v rozporu s článkem 2 Protokolu č. 4, pokud jde o nemožnost návratu vnitřně vysídlených osob do jejich domovů).
- Mezinárodní definice obchodování s lidmi a článek 4 Úmluvy (*S. M. proti Chorvatsku* [velký senát], 2020, § 286–297).

- Mezinárodní definice pirátství, zatčení a zadržení za pirátské činy na volném moři podle článku 5 Úmluvy (*Hassan a ostatní proti Francii*, 2014, § 61–68).
- Trestné činy vyplývající z mezinárodního práva a právo na přístup k soudu podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy: *Al-Adsani proti Spojenému království* [velký senát], 2001, § 52–67 (imunita států v souvislosti s občanskoprávními nároky vyplývajícími z mučení); *Jones a ostatní proti Spojenému království*, 2014, § 186–215 (imunita států a státních úředníků v souvislosti s občanskoprávními nároky vyplývajícími z mučení); *Naït-Liman proti Švýcarsku* [velký senát], 2018, § 173–220 (neuplatnění zásady univerzality v souvislosti s občanskoprávními nároky vyplývajícími z mučení); *Hussein a ostatní proti Belgii*, 2021, § 59–74 (neuplatnění zásady univerzality v souvislosti s občanskoprávními nároky vyplývajícími ze zločinů podle mezinárodního humanitárního práva).
- Nedosažitelný důkazní standard pro uplatnění (občanskoprávního) nároku na odškodnění za smrt příbuzného po zadržení a zmizení pod kontrolou činitelů státu podle čl. 6 odst. 1 a s přihlédnutím k judikatuře Soudu týkající se zmizení podle článku 2 (*Baljak a ostatní proti Chorvatsku*, 2021, § 33–42).
- Popírání mezinárodních zločinů a historických skutečností (negace) podle článku 10 Úmluvy: *Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 209–212, § 258–268.
- Výroky učiněné v rámci obhajoby během soudního řízení vedeného pro válečné zločiny z hlediska článku 10 Úmluvy: *Miljević proti Chorvatsku*, 2020, § 44–83.
- Mezinárodní zločiny a amnestie podle článku 4 Protokolu č. 7 (zásada *ne bis in idem*): *Marguš proti Chorvatsku* [velký senát], 2014, § 124–141.
- Řízení před mezinárodními trestními soudy (vazba) a nedostatek pravomoci *ratione personae* Soudu (článek 35): *Galić proti Nizozemsku* (rozhodnutí), 2009, § 30–49 (Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii); *Djokaba Lambi Longa proti Nizozemsku* (rozhodnutí), 2012, § 69–84 (Mezinárodní trestní soud).

Ostatní odkazy

Průvodce judikaturou:

- [Průvodce terorismem](#)

Tiskové přehledy:

- [Ozbrojené konflikty](#)

Ostatní:

- Konference: [Evropská úmluva o lidských právech a zločiny minulosti](#) (2016)

KLÍČOVÉ ODKAZY NA JUDIKATURU

Zásadní případy:

- *Streletz, Kessler a Krenz proti Německu* [velký senát], č. 34044/96 a 2 další, (neporušení článku 7);
- *Korbely proti Maďarsku* [velký senát], č. 9174/02, 2008 (porušení článku 7);
- *Kononov proti Lotyšsku* [velký senát], č. 36376/04, 2010 (neporušení článku 7);
- *Maktouf a Damjanović proti Bosně a Hercegovině* [velký senát], č. 2312/08 a 34179/08, 2013 (výňatky) (porušení článku 7);
- *Vasiliauskas proti Litvě* [velký senát], č. 35343/05, 2015 (porušení článku 7).

Ostatní případy podle článku 7:

- *K.-H.W. proti Německu* [velký senát], č. 37201/97, 2001 (výňatky) (neporušení článku 7);
- *Papon proti Francii (č. 2)* (rozhodnutí), č. 54210/00, 2001 (výňatky) (nepřijatelnost);
- *Kolk a Kislyiy proti Estonsku* (rozhodnutí), č. 23052/04 a 24018/04, 2006 (nepřijatelnost);
- *Penart proti Estonsku* (rozhodnutí), č. 14685/04, 24. ledna 2006 (nepřijatelnost);
- *Jorgic proti Německu*, č. 74613/01, 2007 (neporušení článku 7);
- *Ould Dah proti Francii* (rozhodnutí), č. 13113/03, 2009 (nepřijatelnost);
- *Van Anraat proti Nizozemsku* (rozhodnutí), č. 65389/09, 6. července 2010 (nepřijatelnost);
- *Šimšić proti Bosně a Hercegovině* (rozhodnutí), č. 51552/10, 10. dubna 2012 (nepřijatelnost);
- *Drélingas proti Litvě*, č. 28859/16, 12. března 2019 (neporušení článku 7);
- *Milanković proti Chorvatsku*, č. 3351/20, 20. ledna 2022 (neporušení článku 7).